



De Schipholbrand en de nasleep



Brand in detentiecentrum Schiphol-Oost. FOTO FBf

**Nacht 26 - 27 oktober 2005**  
Elf vreemdelingen komen om tijdens een brand in detentiecentrum Schiphol-Oost. De ongeveer 300 overlevenden staan tot 's morgens

vroeg buiten in de kou, onder schot gehouden door de marechaussee. Dezelfde ochtend gaan ze de cel weer in, inclusief de 43 overlevenden van de zwaar getroffen vleugels J en K.

**3 november**  
De Onderzoeksraad voor Veiligheid besluit onderzoek te doen naar de ramp en naar de nazorg voor de slachtoffers.

**8 november**  
In een hangar op Schiphol worden in



Herdiening slachtoffers. FOTO ANP

aanwezigheid van de ministers Donner en Verdonk, de elf slachtoffers herdacht. De overlevenden volgen de dienst op televisie in de cel.

**10 november**  
minister Verdonk kondigt in een spoeddebat aan de uitzetting van overlevenden te hervatten.

**12 november**  
De onderzoeksraad fluit Verdonk terug. De raad heeft de overlevenden nodig voor getuigenverklaringen.

**2 december**  
Tientallen overlevenden van de Schipholbrand worden uit detentie geplaatst en verhuizen naar het asielzoekerscentrum Ulrum omdat

toch 'iets medisch met ze aan de hand' is, aldus Justitie.

**21 december**  
Psycholoog Maurits Vester levert, tijdens een persconferentie van het comité Rechtsherstel, kritiek op de wijze waarop de overlevenden worden opgevangen door Justitie.

**8 januari 2006**  
De overlevenden in de opvang Ulrum krijgen bericht van de IND: ze moeten bijna allemaal binnen een maand het land uit.



Van Vollenhoven FOTO ANP

**31 januari**  
De Tweede Kamer uit kritiek: de IND moet opnieuw de medische gegevens van de overlevenden bekijken en met een gefundeerd besluit

komen, eist een meerderheid van de Kamer.

**18 maart**  
Letseladvocaat Martin de Wit begint een procedure namens 21 overlevenden. De zaak zal maanden, misschien wel jaren duren.

**6 april**  
Pieter van Vollenhoven, voorzitter van de onderzoeksraad, constateert dat enkele overlevenden toch te vroeg zijn uitgezet. Hij heeft ze niet kunnen spreken.

**Medio juni**  
Opvangcentrum Ulrum gesloten; de overlevenden moeten verhuizen naar een opvang in Musselkanaal.

**4 juli**  
GGZ Groningen stelt dat behandelen niet kan zolang de overlevenden geen zekerheid hebben over hun status. Verdonk zegt toe voor 1 augustus te beslissen.

**3 augustus**  
De overlevenden verkeren nog steeds in onzekerheid.

# Na de vuurzee op Schiphol nu de hel van Musselkanaal

Reportage | Ruim negen maanden na de brand in het detentiecentrum op Schiphol zitten slachtoffers nog in onzekere afwachting van wat Nederland verder met ze aan wil

Bij een felle brand in het cellencomplex voor onder meer illegalen op Schiphol kwamen vorig jaar elf mensen om. Dertig overlevenden wachten nog op een besluit over hun toekomst.

Van onze verslaggever **Kim van Keken** MUSSELKANAAL

'De stilte maakt ziek. Het lijkt alsof iedereen wacht met ons weer een slag toe te brengen.' De vuurzee, de doden en die voortdurende onzekerheid: Johannes Terwolde uit Eritrea, overlevende van de Schipholbrand, ontsnapt maar niet aan zijn zwartste herinneringen. 'Ik wil mezelf bevrijden, maar vergeten lukt niet.'

In een kille kamer van het asielzoekerscentrum in het Groningse Musselkanaal vertellen de overlevenden opnieuw hun verhaal. Opnieuw, want negen maanden na de ramp die in oktober vorig jaar aan elf vreemdelingen het leven kostte, is niets veranderd.

Terwijl anderen illegaal elders verblijven of zijn uitgezet, kunnen dertig slachtoffers van de zwaarst getroffen vleugels J en K niets anders doen dan wachten. Ze wachten op psychiatrische behandeling, op de uitslag van de onderzoeken naar de brand, op de schadeclaimzaak en, belangrijker nog, op een besluit van de Immigratie- en Naturalisatiedienst.

Mogen ze blijven? Zijn ze hier wanneer de Onderzoeksraad voor Veiligheid het definitieve rapport met alle antwoorden over de brand presenteert? Maken ze het daaropvolgende politieke debat over de

ramp nog mee? Worden ze in Nederland behandeld voor de medische klachten die ze kregen nadat waren ontkomen aan de vuurzee? Op geen van de vragen is een antwoord. En die onzekerheid brengt spanningen met zich mee. 'We reageren af op elkaar', zegt Terwolde. De Somalische vrouw Fardose Ali: 'De jongens hier herinneren me steeds aan de brand. We kunnen niet anders dan daarover praten, maar ik zou zo graag een normaal leven leiden, even niet aan vuur denken. Dat lukt hier niet.'

Vorige week bereikten de spanningen in Musselkanaal opnieuw een hoogtepunt. 1 Augustus naderde, en minister Verdonk voor

## 'Eigenlijk voelen we ons vooral in de steek gelaten'

Vreemdelingenzaken had aan de Tweede Kamer beloofd voor die datum met besluiten te komen over de toekomst van de overlevenden. Iedere overlevende zou een brief van de IND krijgen met dat besluit. De dinsdag voor 1 augustus zou een bijeenkomst plaatshebben. Alle overlevenden moesten zich melden bij het Centraal Orgaan Asielzoekers. 'Nu worden we uitgezet', zei de Algerijn Ibrahim el Khalili Benai. Maar niets gebeurde, de bijeenkomst werd afgelast.

Drie dagen later werd Benai opgenomen op de psychiatrische afdeling van de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) Winschoten. 'Ik ben moe, echt moe. Ik heb rust nodig.' De spanningen zijn hem te veel geworden, zegt hij. Met als breekpunt die bewuste dinsdag.

'Nog is geen einde gekomen aan de onzekerheid.'

Een IND-woordvoerder zegt het 'vervelend' voor de overlevenden te vinden. 'Maar wij wachten hier nog steeds op gegevens om een goed besluit te kunnen nemen.' In januari had de dienst al beslissingen genomen, maar volgens de Tweede Kamer waren die te onzorgvuldig.

Zolang de toekomst voor de overlevenden onzeker is, komt geen 'vervolgbehandeling'. De GGZ Groningen, verantwoordelijk voor de hulpverlening, heeft een plan bedacht. Maar dat staat in de ijskast. Eerst moet duidelijkheid komen, vindt behandelend psychiater Marjolein van Duijl.

Aan dat politieke spel hebben de slachtoffers (velen lijden aan post-traumatische stress) geen boodschap. In Ulrum, het asielzoekerscentrum waar ze tot juni zaten, hadden ze nog groepsgesprekken. 'Nu zit in de behandeling geen structuur', zeggen betrokkenen.

'Ik heb geen gesprekken met een psycholoog', zegt de Marokkaan Mustapha Moujahid. 'Wel krijg ik aan de balie antidepressiva'. Hij laat zijn keel zien: een grote witte vlek met schroeiplekken. 'Dat komt niet door de brand. De dokter heeft me pillen gegeven waar ik allergisch voor ben. Oeps, zei de verpleegster. Dat noemen de politici nazorg.'

De Eritreër Terwolde zegt nauwelijks te slapen. 'Ik zoek naar afleiding, maar vind die hier niet. We zijn allemaal vreselijk nerveus.' Benai, bellend vanuit de psychiatrische afdeling: 'Door de spanning maken we ruzie met elkaar, maar we voelen ons eigenlijk vooral in de steek gelaten.'

De Algerijn Babucar Cheraak vat het gevoel van de groep samen. 'We zijn verwaald in een hel en komen er niet uit.'



Overlevenden van de Schipholbrand in december vorig jaar in asielzoekerscentrum Musselkanaal.

FOTO MARTIJN BEEKMAN - DE VOLKSKRANT